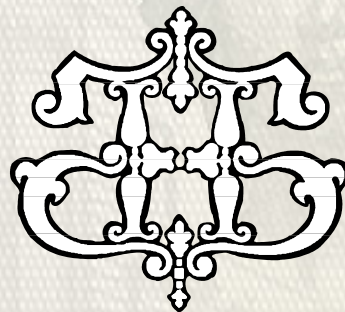

Монетарна политика и финансијски сектор Србије

Радован Јелашић – Гувернер
Нови Сад, 11. април 2007. године

То што сам рекао 1. августа 2006. године ...

“Курс динара је вештачки нереалан”

“Цене на одмору”

“Јачина курса брине извознике”

“Лажна јачина динара”

“Динар кратког даха”

“Курс на кратак рок”

“Раст динара лош за извоз”

“У септембру крећу цене”

“Власт чува стабилан динар”

... важи и данас!

- Да се врати на претходни ниво, еврџ ће требати много више времена него што му је требало за достизање садашњег;
- НБС неће дозволити превелике дневне флуктуације курса;
- НБС је ту да обезбеди све додатне инструменте који су евентуално потребни банкама за ефикаснију одбрану од курсних разлика;
- Ко се залаже за слободно формирање курса мора да прихвати и (немилосрдну) реалност тржишта;
- Ко се коцка нема право да се жали!

Циљеви централне банке су јасно дефинисани Законом о НБС, а средства за постизање циљева нису ограничена

Члан 3.

Основни циљ Народне банке Србије јесте **постизање и одржавање стабилности цена.**

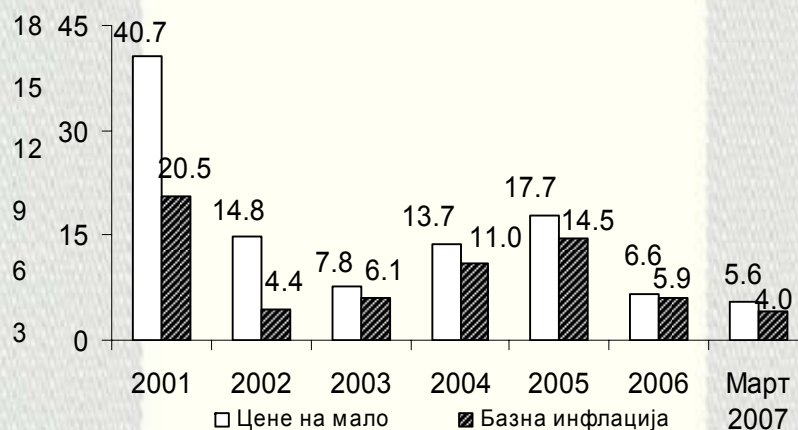
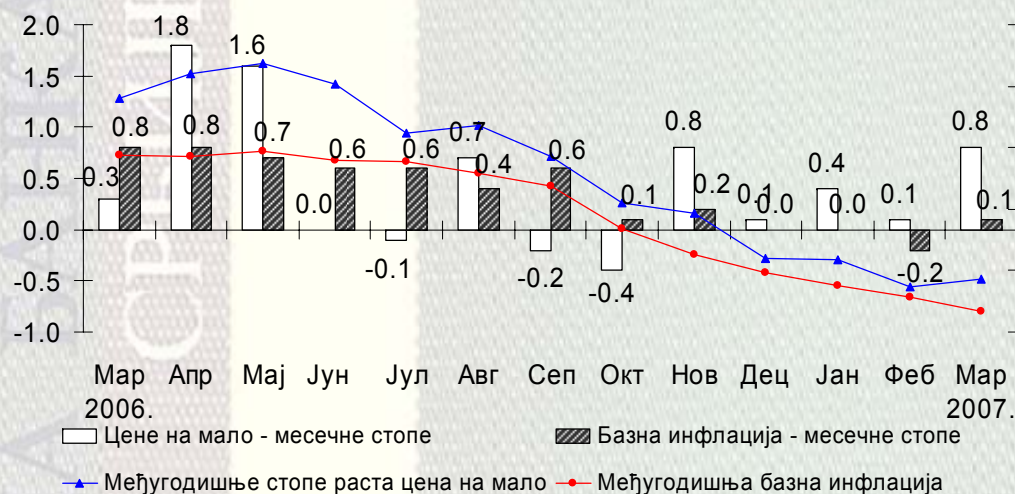
Народна банка Србије, поред основног циља, има за циљ и **очување финансијске стабилности.**

Народна банка Србије, не доводећи у питање остваривање свог основног циља, **подржаће спровођење економске политике Владе Републике Србије** послујући у складу с начелима тржишне привреде.

Базна стопа инфлације је и у марту била на задовољавајућм нивоу!

Кретање инфлације (у %)

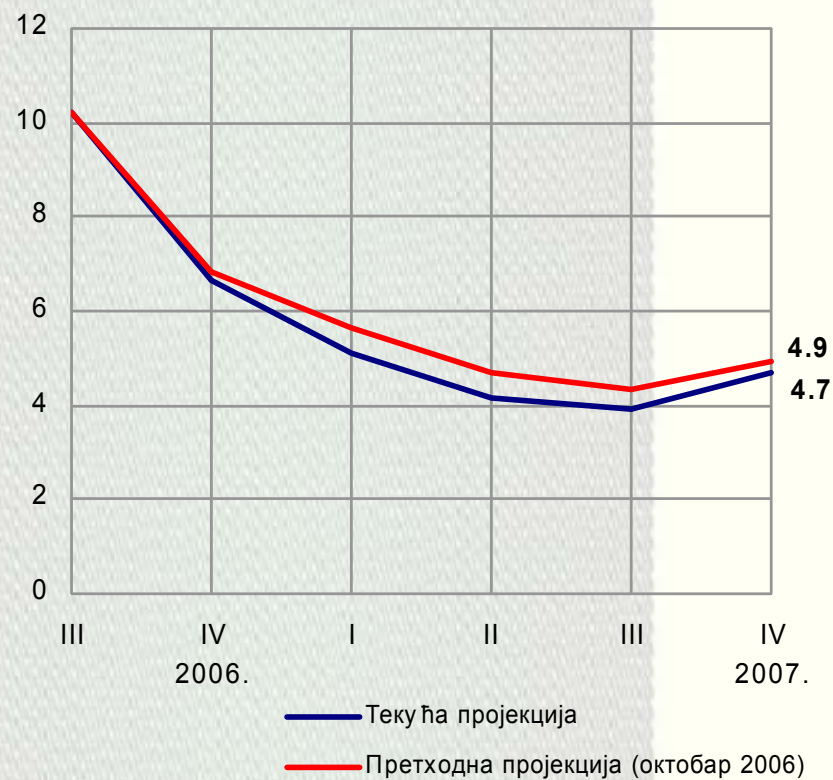
Годишње стопе инфлације (у %)

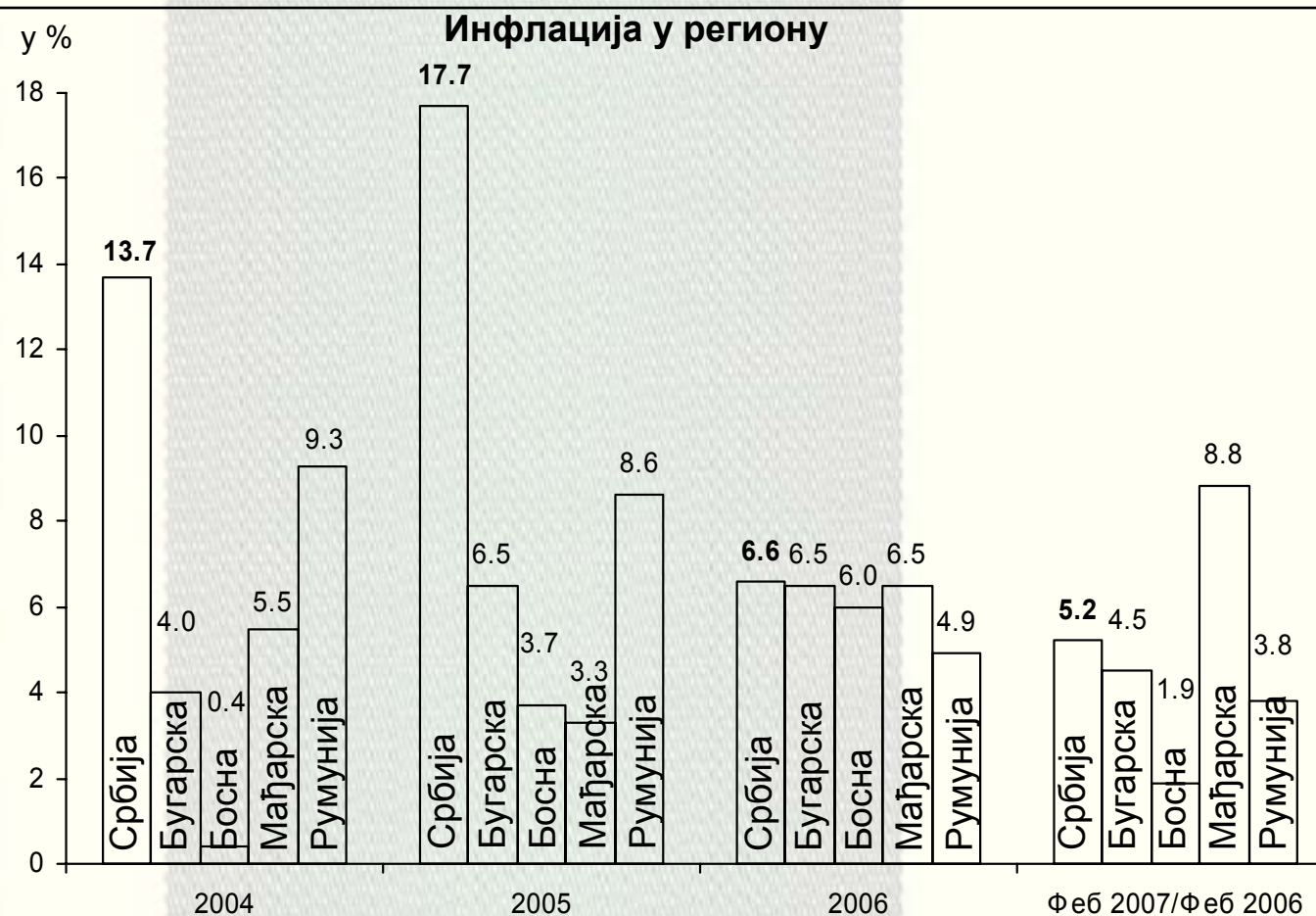
- Базна инфлација у 2006. години (5,9%) била је нижа од циљане (7-9%) као последица а) апресијације динара, б) пада цена нафтних деривата и в) одлагања корекције цена комунално-стамбених услуга, у 4. кварталу 2006. године раст цена на мало у 2006. је био 6,6%, уместо пројектованог 9,3%;
- У прва три месеца 2007. базна инфлација је износила -0,1%, а раст цена на мало 1,2% (доминантно одређен променама регулисаних цена - нафтних деривата и цене комунално-јавних услуга).

Промене у односу на пројекције базне инфлације из октобра 2006. године су незнатне!

Поређење текуће са претходном
пројекцијом базне инфлације
(међу годишње стопе, у %)

Стопа инфлације у Србији је на нивоу региона!

Са становишта инфлације Србије је управо тамо где јој је и место – али за разлику од неких комшија, она је то постигла сопственом валутом!

“Монетарна економија” у Србији се још увек налази у 70-им годинама прошлог века!

“Све до осамдесетих година прошлог века, владе су биле уверене да треба направити компромис који подразумева “мало већу инфлацију,” али, последично, и нижу стопу незапослености. Временом је оваква политика резултирала **двоцифреном инфлацијом у развијеним земљама и галопирајућом инфлацијом у одређеном броју земаља у развоју. Коначно је препознато да висока инфлација неповољно утиче на раст и изазива социјалне проблеме. У периоду од 1979-1980. године, окончана су систематична настојања да се запосленост побољша на штету стабилности цена. При том је читав овај процес подразумевао високе економске и социјалне трошкове;**”

Jacques de Larosiere

бивши председник ММФ-а и ЕБРД-а и
бивши Гувернер централне банке Француске
Будимпешта, 19. јануар 2007. године

Одржавање стабилности цена преко монетарне политике је скупо – АЛИ без алтернативе!

Пример: додатно
убачени новац од
РСД 10 млрд

Трошак за НБС:
РСД 1,05 млрд

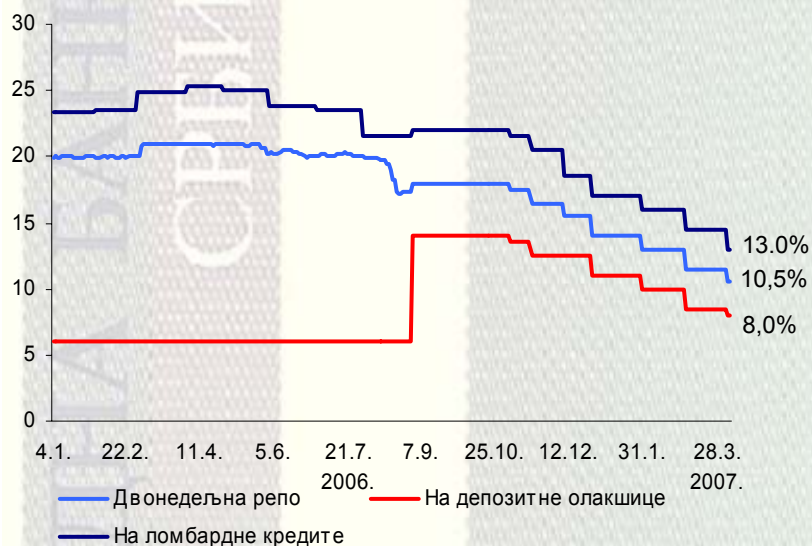
Алтернатива је додатно повећање обавезне резерве тј. раст цене кредита!

* Базирано на текућој референтној стопи од 10,5%

Како НБС смањује своју референтну стопу ...

Каматне стопе НБС

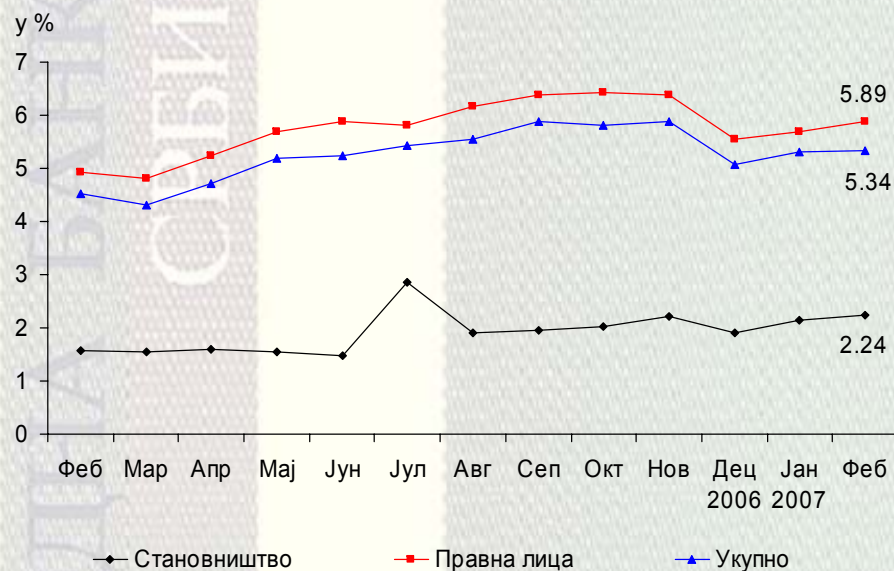
(дневни подаци, на годишњем нивоу, у %)

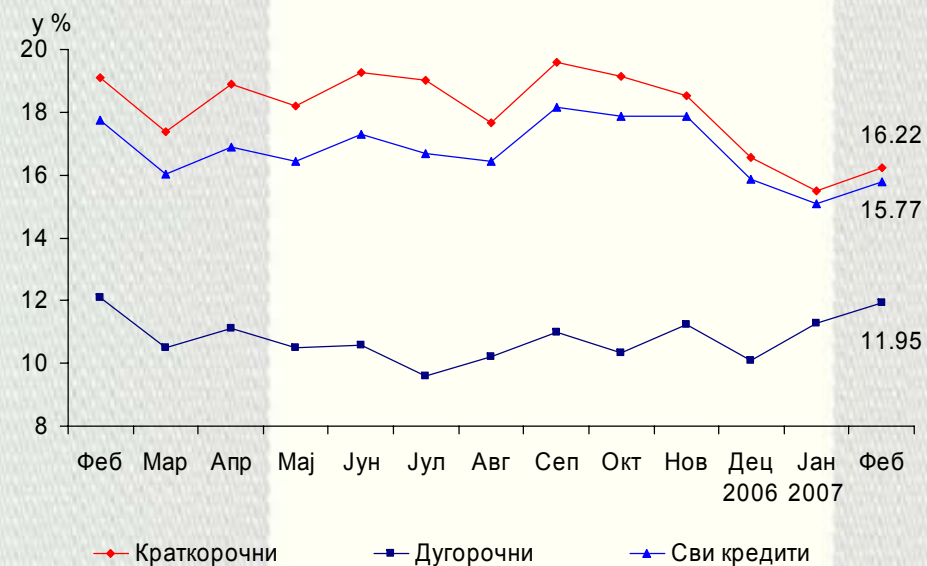
- Фактори који су определили НБС да смањи референтну каматну стопу:
 - Низак ниво укупне и посебно базне инфлације;
 - Стабилност на девизном тржишту;
 - Стабилан раст привредне активности.
- Ризици, због којих је НБС и даље опрезна:
 - Несигурност у погледу карактера и експанзивност фискалне политике;
 - Неизвесност у погледу кретања регулисаних цена и њиховог индиректног утицаја на базну инфлацију;
 - Висок раст примања становништва (зарада, исплате дуга пензионерима...).

... тако се и банкарске камате смањују!

Пасивне каматне стопе (депозити)

Активне каматне стопе (кредити)

Од стабилног динара корист имају сви!

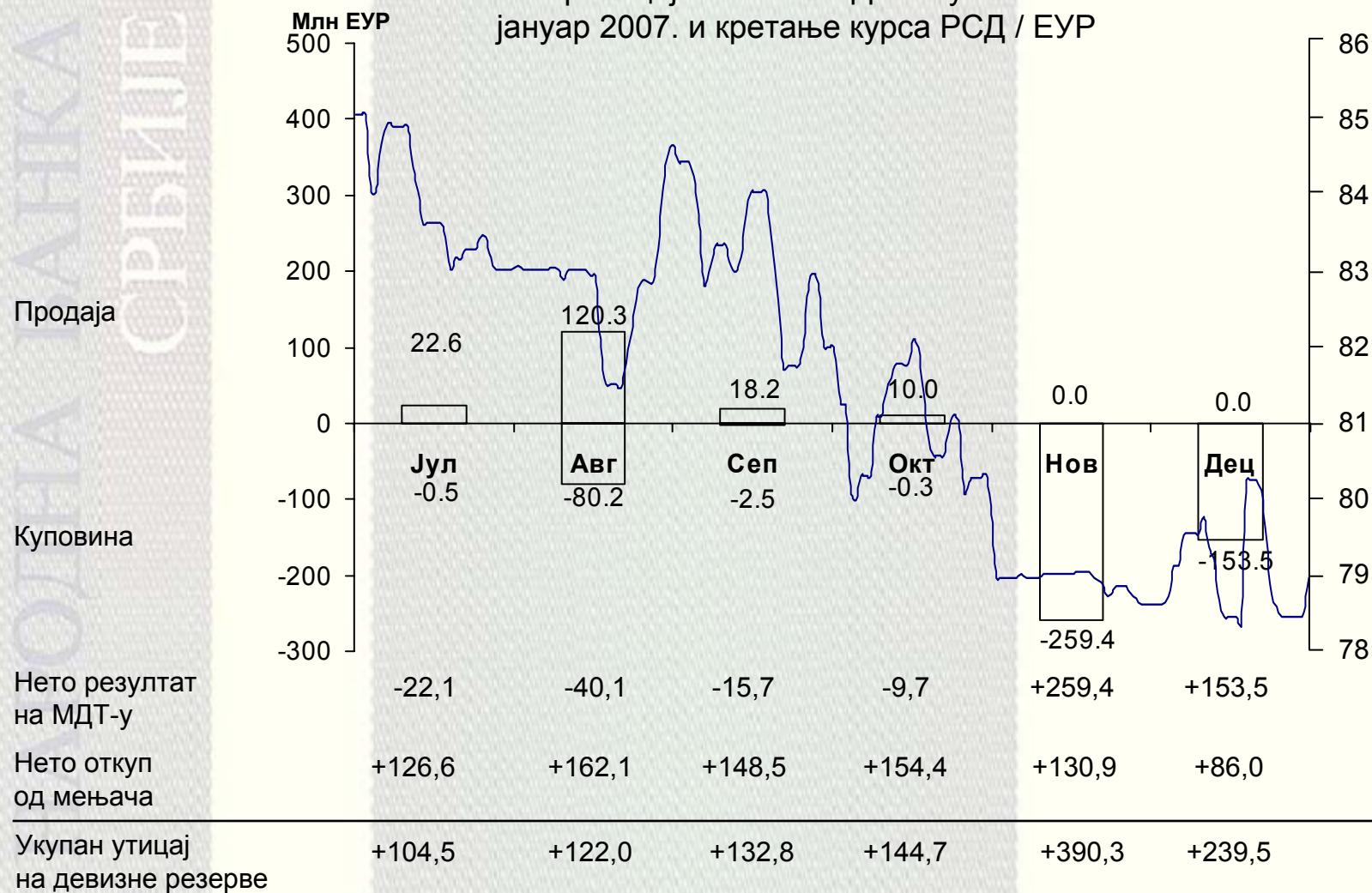
- Пензионери – усклађивање са растом цена 2 пута годишње;
- Наши инвеститори у иностранству - за сваки евро који улажу у иностранству треба да издвоје (приближно) исту суму динара;
- Сви који штеде у Србији - динарска и девизна штедња, добровољни пензијски фондови, акције и остале инвестиције итд. (обезвређивање динара уништава);
- Привреда – стабилност цена је најбољи начин да се привреда коначно усмери ка продуктивности и тржишној конкуренцији уместо ка кретању цена и курса!
- Досадашње критике попут “цене стално расту, а динар нереално јача” очито више не стоје!

Економисти који отпрате цео ланац догађаја везан за промену курса у Србији су права реткост

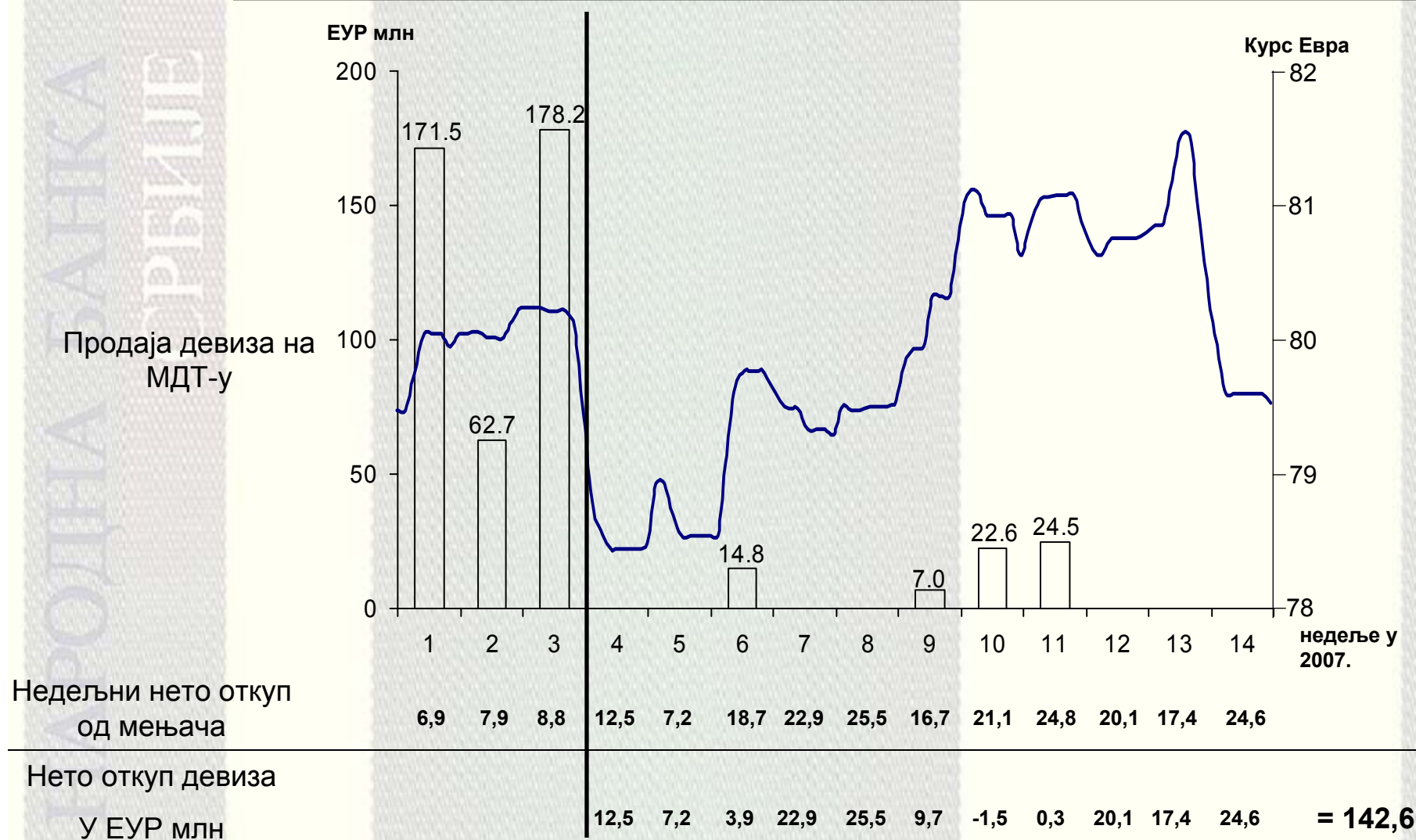
- **За шта се залаже онај који сматра да би курс данас требао да буде нпр. ЦСД 90 за ЕУР 1.0?**
 - виши ниво девизних резерви, због додатне куповине девиза од стране НБС како би “бранила курс”;
 - више динара у систему који би резултирали:
 - ❑ вишом стопом инфлације и / или
 - ❑ вишим нивоом камата због увећане стерилизације (репо стопа или обавезна резерва!)
- **За шта се залаже онај који сматра да би ниво курса требао да буде нпр. ЦСД 70 за ЕУР 1.0?**
 - нижи ниво девизних резерви, пошто НБС уопште не би реаговала интервентном куповином девиза (нпр. куповина од близу 1 млрд. евра у другој половини 2006.)
 - мање динара у систему који би резултирали:
 - ❑ нижом стопом инфлације и / или
 - ❑ нижим нивоом камата због недостатка новца

Народна банка Србије се у другој половини 2006. године борила против додатне апресијације динара

Интервенције НБС на МДТ август 2006 –
јануар 2007. и кретање курса РСД / ЕУР

Народна банка Србије је у 2007. години значајно смањила своју улогу у формирању курса...

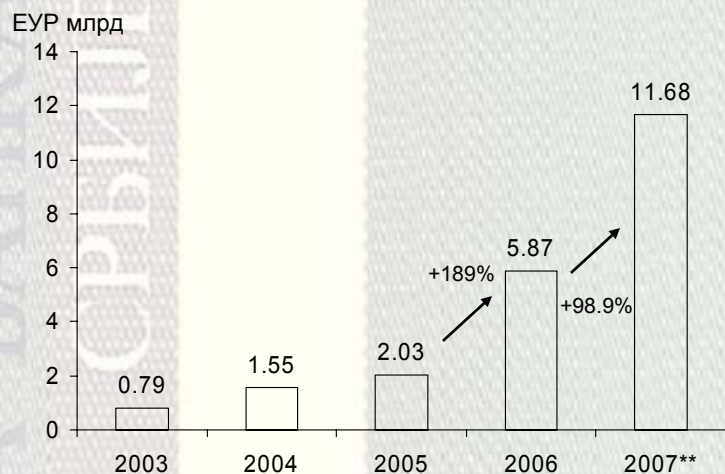
... а од 5.марта и курс се калкулише на нови начин

- Курс се формира усклађивањем понуде и тражње за девизама на целокупном међубанкарском девизном тржишту;
- Фиксинг састанак је само једна од многобројних трансакција на девизном тржишту;
- Највећи дневни промет 6. марта, укупно 176 трансакција са прометом од 132.5 ЕУР млн;
- Средином ове године планира се укидање фиксинг састанка;
- НБС од 5.марта врши продају и откуп само три валуте – ЕУР, УСД и ЦХФ – које већ чине 96% промета валута у 2006. години, док ће банке и мењачи и даље обављају купопродају свих осталих 17 валута.

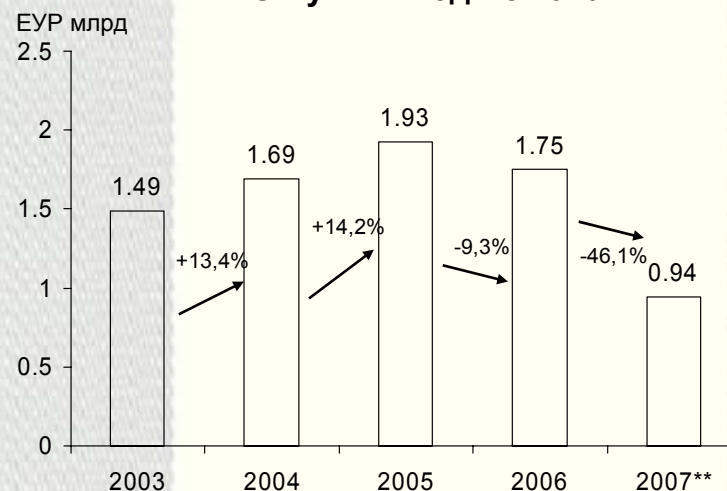
Нов начин утврђивања курса не утиче на његову стабилност
нити на функционисање девизног тржишта!

Улога НБС на девизном тржишту се драстично редуковала

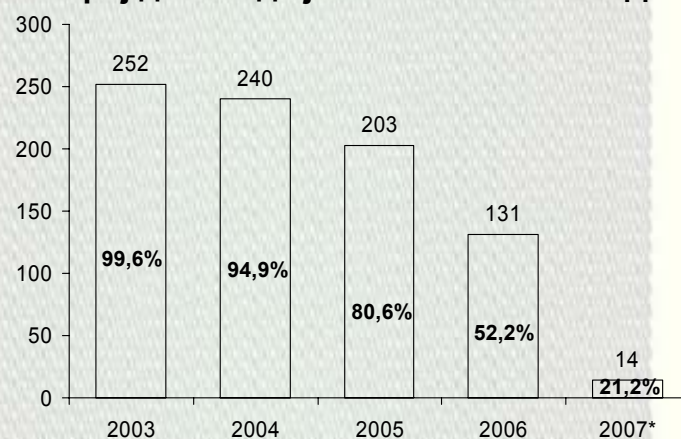
Обим трговине између
пословних банака ван МДТ-а

Откуп НБС од мењача

Број дана када је НБС активна на МДТ

* Закључно са 05.04.2007.

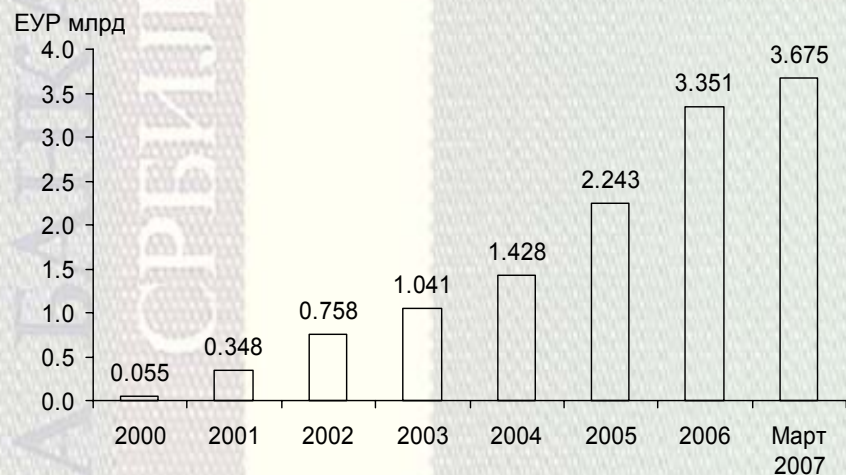
** Прелиминарне пројекције за 2007. годину по основу промета у првом кварталу.

Што се тиче даљег кретања курса током 2007. године

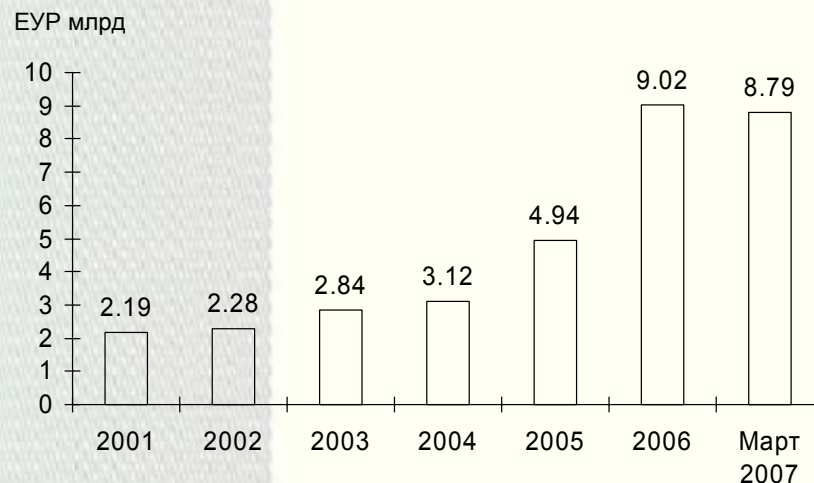
- НБС ће бити спремна, уколико је неопходно, да “пегла” превелике дневне и периодичне осцилације, али без нарушавања тренда кретања курса;
- Клијенти који имају значајне девизне приливе и одливе требало би да се обезбеде од девизног ризика – а посебно они који имају само девизне приливе!
- Циљ НБС је да број дана када она учествује на тржишту као купац или продавац сведе на минимум!

Нова девизна штедња и девизне резерве НБС

Нова девизна штедња

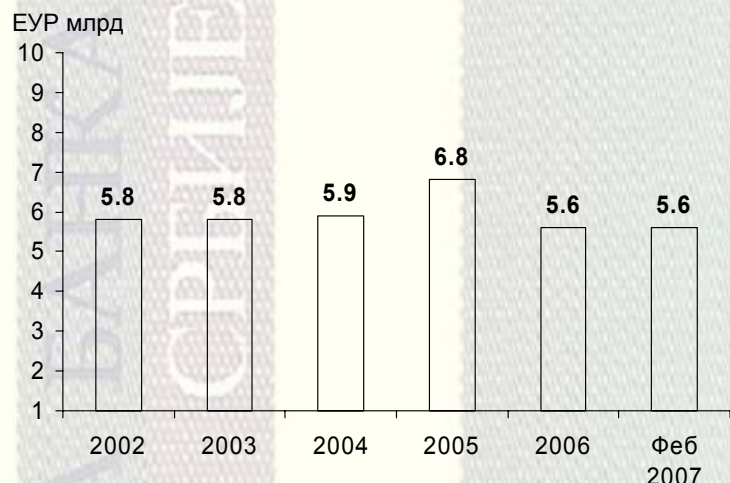
Девизне резерве НБС

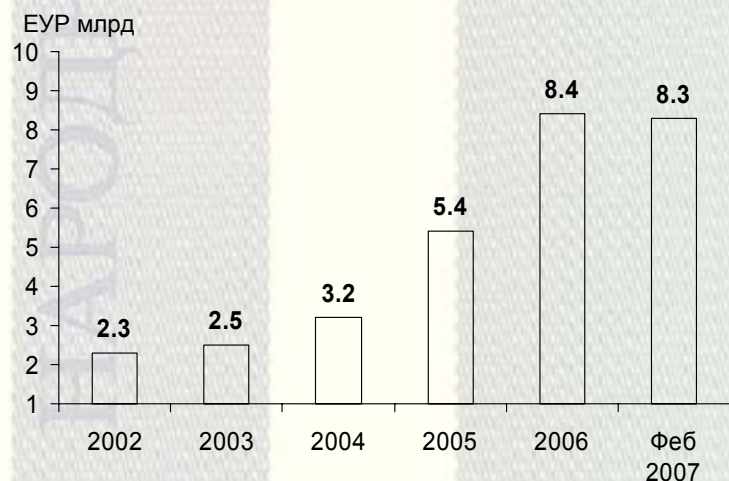
- Пораст девизне штедње у 2006. години је једнака порасту 2001. + 2002. + 2003. године кумулативно;
- 2006. године имамо значајан пораст девизних резерви, иако смо унапред враћали дугове.

У укупном спољном дугу приватни дуг преузима примат

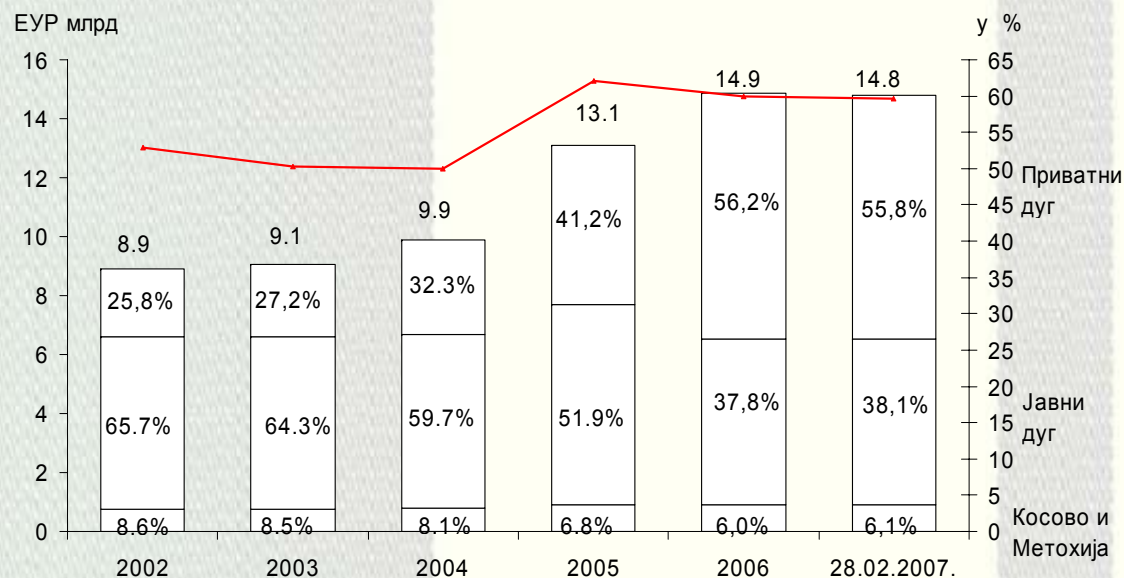
Јавни спољни дуг Републике Србије

Приватни спољни дуг Републике Србије

Ниво и структура спољног дуга Републике Србије

Извор: НБС.

Напомена: Приказано је учешће спољног дуга на дан 28.02.2007. у БДП-у за 2006. годину.

Банкарски сектор наставља са експанзивним растом, што се очекује и у 2007. године

- Билансна сума банака је током прошле године повећана за 49,9% у динарима (РСД 386,7 млрд), а у еврима за 62,2%, пораст једнак стању крајем 2003. године;
- Реформе се исплате за свакога: банке, запослене, дужнике, депоненте, државу, НБС ...;

- Кредитни портфељ банака ће током 2007. имати сличан пораст као и 2006. године*;
- Највећи пораст у кредитном портфељу становништва имају хипотекарни кредити са око РСД 21 на РСД 47,2 милијарди током 2006. године;

* Кориговано са ефектима апresiasiје у 2006. години

Савет НБС приликом задуживања

- Кретање курса је непредвидиво, а историја у овом случају НИЈЕ “најбоља учитељица”;
- Није срамота признати да је нешто неразумљиво у уговору, али јесте срамота нешто потписати, а накнадно признати да није било јасно!
- Позовите бесплатно Call-центар НБС: **0800-111-110**;
- ЕКС је најбољи показатељ цене кредита;
- Пре сваког задуживања обиђите минимум 2 – 3 банке;
- Кредита је било, има их а биће још више!!!

Шта је део квалитетног и професионалног саветовања при задуживању?

- Банкар Вам мора направити преглед ваших целокупних прихода;
- Банкар треба да Вам израчуна колики износ рате месечно можете да финансирате;
- Банкар вам не сме по сваку цену наметнути додатна осигурања, односно треба да урачуна постојећа;
- На крају разговора банкар Вам даје писмену понуду која укључује све кључне податке (номинална + ефективна каматна, план отплате, укупну суму камате и кредита који враћате итд.);
- Банкарски службеник Вас не убеђује да одмах потпишете уговор него Вам да додатно време да још једном размислите!

Упркос значајним резевима, сектор осигурања је значајно унапређен

	2004	2005	У млрд. РСД 2006.*
Укупна премија	22,6	34,7	41,0
- од тога животна осигурања	7.5%	9.5%	10,7%
- од тога неживотна осигурања	91,5%	90,5%	89,3%
Премија по глави становника	38 EUR	54 EUR	67 EUR
Учешће осигурања у БДП-у	1,7%	2%	2,1%
Укупна имовина	30,8	46,4	56,3
Капитал	15,6	18,6	20,9
Техничке резерве	11,5	22,9	28,9
Број друштава за осигурање	40	19	17
Број запослених	5.407	7.283	7.876

* Прелиминарни подаци

Осигурање, лизинг и добровољно пензијско осигурање

Лизинг:

- Закон о финансијском лизингу је почео да се примењује од 1. јануара 2004;
- 15 лизинг компанија, у највећем броју власници банке;
- Укупна билансна актива на крају 2006. године је РСД 67,7 млрд, а пласмани РСД 57,9 млрд.

Добровољно пензијско осигурање:

- Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима је почео да се примењује 1. априла 2006. године;
- До данас регистровано 6 фондова – Delta Generali, Raiffeisen Future, Гарант пензијско друштво, ДДОР Пензија плус, НЛБ Нова пензија и Друштво за пензијско осигурање „Дунав“ а.д;
- Билансна актива за 2006. износи РСД 820 млн.

Хвала!

Информативни центар НБС

Позовите бесплатно

0800-111-110